

Toshkentda ilk marta “SheScience 2025” Markaziy Osiyo olimolari forumi bo‘lib o‘tdi

Markaziy Osiyo olimolari ilmiy hamkorlik maqsadida yangi mintaqaviy platforma yaratishga kelishib oldilar: “SheScience 2025” olimalar forumining Qo‘shma bayonoti Toshkentda qabul qilindi.

27-noyabr kuni Toshkentda ilk marta “SheScience 2025” Markaziy Osiyo olimolari forumi bo‘lib o‘tdi. Uning asosiy natijasi Qo‘shma bayonotning qabul qilinishi bo‘ldi - bu Markaziy Osiyo mamlakatlarining ilmiy va innovatsion ekotizimlarini integratsiyalash, ilm-fanda olima ayollarning ishtirokini kengaytirish va hamkorlikda qo‘shma tadqiqotlarni rivojlantirish sohalarini belgilovchi mintaqaviy hujjat.

"SheScience 2025: mintaqaviy taraqqiyotni ilmiy va innovatsion ekotizimlar orqali qo'llab-quvvatlash" forumida Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston, O'zbekiston hamda Ozarbayjondan 60 dan ortiq olimalar va tadqiqotchi ayollar ishtirok etishdi. Qo'shma bayonotda kelajakdagi hamkorlikning beshta asosiy yo'nalishi va mintaqaning umumiy muammolarini samarali hal qilishga qaratilgan barqaror ilmiy ekotizimlarni shakllantirish belgilangan. Hujjat shuningdek, har yili mintaqaviy forumni navbatma-navbat o'tkazish uchun asos yaratadi. Ishtirokchilar ekologik xavflar, raqamli transformatsiya va sun'iy intellekti joriy etish bilan bog'liq global muammolarga duch kelganda tizimli hamkorlik zarurligini ta'kidladilar.

Ochilish marosimida va yakuniy hujjat muhokamasi davomida so'zga chiqqan O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi vitse-prezidenti Shahlo Turdikulova shunday dedi: "Bugun biz Markaziy Osiyo mintaqasini rivojlantirish uchun ilm-fan salohiyatidan foydalanishga ishonch, birdamlik va umumiy istak asosida mintaqaviy ilmiy integratsiyaning yangi formatini yaratmoqdamiz. SheScience forumi olima ayollar nafaqat bilim almashadigan, balki yangi tadqiqot yo'nalishlari, konsortsiumlar va tashabbuslarni shakllantiradigan platformaga aylanmoqda. Bizning qo'shma bayonotimiz shunchaki deklaratsiyasi emas, balki birgalikda amalga oshiradigan o'zgarishlar uchun amaliy yo'l xaritasidir".

Forum O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi tomonidan Jahon Fanlar akademiyasi (TWAS), Rivojlanayotgan mamlakatlarda fan sohasidagi ayollar tashkiloti (OWSD), Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki bilan hamkorlikda tashkil etildi. Xalqaro hamkorlar mintaqadagi mamlakatlarga Markaziy Osiyo

mintaqaviy iqtisodiy hamkorligi (CAREC), Yevropa Ittifoqining Horizon Europe tadqiqot va innovatsiyalar doiraviy dasturi, Yevropa Ittifoqining Erasmus+akademik mobillik dasturi va boshqa xalqaro ilmiy moliyalashtirish vositalari kabi dasturlarda ishtirok etish imkoniyatlarini taqdim etdilar.

Akademik Zarema Shaukenova Qozog'iston Respublikasi nomidan "Ilmiy va innovatsion ekotizimlarni integratsiyalash orqali mintaqaviy rivojlanish uchun to'siqlar va imkoniyatlar" sessiyasida nutq so'zlab, Markaziy Osiyo mamlakatlarining izolyatsiya qilingan tadqiqot tashabbuslaridan tizimli mintaqaviy hamkorlikka o'tishining muhimligini ta'kidladi. U ilmiy yondashuvlarning birligi, qo'shma tadqiqotlar va ta'lim dasturlarini muvofiqlashtirish inson kapitalini rivojlantirishni sezilarli darajada tezlashtirishi va mintaqaning ilmiy unumdorligini oshirishi mumkinligini ta'kidladi. Uning so'zlariga ko'ra, "ilmiy sa'y-harakatlarni birlashtirish Markaziy Osiyo mamlakatlariga o'zlarining raqobatbardosh ustunliklarini rivojlantirish va global ilmiy kun tartibida faolroq ishtirok etish imkonini beradi".

Panel muhokamalari va ekspertlar taqdimotlari davomida zamonaviy fan va innovatsiyalarning eng dolzarb yo'nalishlari muhokama qilindi:

- Markaziy Osiyo mamlakatlarida ilmiy va innovatsion ekotizimlarni integratsiyalash;
- Sun'iy intellektni rivojlantirish va uni tadqiqotlarda qo'llash;
- Ilmiy kommunikatsiya va fanga jamoatchilik ishonchi;
- "Yashil" va iqlimga chidamli yechimlar;
- Energiya samaradorligi va qayta tiklanadigan energiya;
- Fanni tijoratlashtirish va akademik tadbirkorlik;
- Chegaralararo ilmiy konsortsiumlar va innovatsion startaplar.

Olima ayollar mintaqaviy hamkorlik salohiyatini namoyish etuvchi tadqiqotlar, loyihalar va milliy amaliyotlarni taqdim etdilar. Shu qatorda, ekspert dasturining asosiy yo'nalishi Qirg'iziston Respublikasi Milliy Fanlar akademiyasi vakili Zuurakan Kadenovanning "Sun'iy intellekt kelajak ilmining kaliti sifatida" mavzusidagi taqdimoti bo'ldi. O'z taqdimotida u raqamli yechimlarni joriy etishni tezlashtiradigan va Markaziy Osiyo mamlakatlarining ilmiy raqobatbardoshligini mustahkamlaydigan qo'shma ma'lumotlar platfomalari, sun'iy intellekt mutaxassislari uchun o'quv dasturlari va fanlararo tadqiqot loyihalarini yaratish zarurligini ta'kidladi.

